

Агєєва Галина Миколаївна¹, канд. техн. наук, с. н. с.

Кривєльов Леонід Іванович², канд. техн. наук, с. н. с.

¹Національний авіаційний університет

²ДП «Державний науково-дослідний інститут будівельних конструкцій»

ОРГАНІЗАЦІЯ ПРИВОКЗАЛЬНОГО ПРОСТОРУ ПІВДЕННОГО ВОКЗАЛУ КИЄВА ЗІ ЗБЕРЕЖЕННЯМ БУДІВЛІ ЗАЛІЗНИЧНОГО РИНКУ

Проблема. Останнім часом у світі набуває гостроти проблема збереження низки об'єктів, побудованих упродовж 1960-1990-х років. Актуальним є збереження й місця та ролі таких об'єктів у містобудівної ситуації, яка постійно змінюється у часі. До розв'язання проблеми долучаються спеціалісти, громадські діячі та організації. За ініціативою останніх створено мапу архітектури київського модернізму, на якій позначено 70 об'єктів, зокрема, будівля Залізничного ринку 1973 року побудови. Серед критеріїв відбору об'єктів означеного періоду будівництва – відповідні містобудівні, архітектурні, конструктивні та інженерні рішення, технології проектування, виготовлення та монтажу будівельних конструкцій, технічний стан будівель, тощо.

Актуальність. Експлуатація відповідальних за класом наслідків будівель та споруд, побудованих за індивідуальними проектами впродовж означеного періоду, – складний процес. Він пов'язаний із розв'язанням комплексу проблем, зокрема, забезпеченням надійності та конструктивної безпеки, подовженням розрахункових строків служби, ризиками виникнення збитків, тощо.

Проектуванню та будівництву таких об'єктів передували етапи експериментальних досліджень будівельних конструкцій та їх систем [1-3], а багаторічний процес експлуатації супроводжувався змінами функціонального призначення, технічним переоснащенням, переплануванням, консервацією, втратою ролі функціонального акценту забудови, тощо.

Оригінальність. Для повернення будівлі ринку ролі функціонального акценту забудови привокзального простору можуть бути залучені декілька принципів композиційних рішень в умовах забудови, що склалася навколо, та метод тріангуляції, реалізований в її архітектурному та конструктивному рішеннях [2].

Результати дослідження. Будівля ринку бере участь у формуванні забудови площі Кудряшова, яка відкритими сходами між декількома терасами пов'язана з привокзальною площею Південного вокзалу. Впродовж 50 років експлуатації вона неодноразово змінювала функціональне призначення. На даний час її експлуатація призупинена, але будівля не втратила експлуатаційних якостей [2]. Активних змін забудова площі та прилеглих територій зазнала на початку XXI ст. після будівництва Південного вокзалу. Серед складових цього комплексу – будівля бізнес-центру (вул.

Георгія Кірпи, 2-а), яка складається з двох об'ємів різної форми, зокрема, шестиповерхового циклічної форми, орієнтованого у бік площі Кудряшова. Покриття у вигляді куполу має ґратчасту структуру тримальних елементів, побудовану за методом тріангуляції.

Будівля Залізничного ринку є прикладом:

- створення будівель нової для означеного періоду архітектури, коли головним формо утворюючим засобом були просторові геометричні побудови;
- використання ефективних збірних залізобетонних конструкцій, зокрема, тонкостінних покрівель для перекриття великих прольотів; ґратчастих кільцевих зовнішніх стін, які складаються з декількох ярусів елементів тріангуляції [2].

Враховуючи особливості містобудівних, архітектурно-планувальних, конструктивних та інженерних рішень, технічний стан будівлі ринку [2], можна запропонувати:

- надання будівлі громадських функцій культурно-видовищного закладу з використанням великого за площею приміщення торговельного залу, антресольного поверху та підвалу;

- збереження її ролі у комплексі споруд, які утворюють площу Кудряшова, з урахуванням функціональної спеціалізації та висотних характеристик його складових, змін візуального оточення, тощо;

реалізацію естетичних вимог шляхом покладання в основу нової композиції принципу подібності складовим середовища, що склалося, та використання методу тріангуляції в просторових рішеннях споруд, планувальних рішеннях території та її благоустрою.

Висновки. Технічний стан будівлі після довготривалої експлуатації дозволяє прогнозувати можливість їх подальшої експлуатації при дотриманні відповідних умов [2]. Зміни візуального оточення вимагають пошуку нових підходів до відновлення її місця та ролі як об'єкта київського модернізму у містобудівній ситуації, що склалася. Використання методу тріангуляції у містобудівних та архітектурних рішеннях дозволить забезпечити цілісність організації привокзального простору та її завершеність.

Література

1. Агеєва Г. М. Оболонки подвійної додатньої кривизни в архітектурі будівель транспортних вузлів Києва. *Архітектура історичного Києва. Історія – теорія – практика* : матеріали VI Міжнар. наук.-прак. конф., м. Київ, 20 лист. 2020 р. Київ : КНУБА, 2020. С. 14-15.

2. Кривельов Л. І., Кафієв К. П. (2023). Збереження забудови київського модернізму минулого століття. Технічний стан будівлі «Залізничний ринок». *Наука та будівництво*. 2023. № 33 (3-4). <https://doi.org/10.33644/10.33644/2313-6679-34-2022-1>

3. Сердюков В. М., Григоренко А. Г., Кривелєв Л. И. Испытание сооружений. Киев : Будівельник, 1976. 200 с.